

Valmistelija

Ympäristöasiantuntija, Tiina Mäcklin, 040 195 6869
Kaupunkikehitysjohtaja, Janne Karhu, 040 544 3219

Metsähallitus Kiinteistökehitys on toimittanut Pudasjärven kaupungille päivitetyn kaavoitusaloitteen Tolpanvaaran laajennuksen tuulivoimaosayleiskaavan laatimiseksi 22.3.2024.

Hankkeesta vastaavan virallinen nimi on Metsähallitus, jonka kotipaikka on Helsinki. Metsähallitus on valtion liikelaitos, jonka hallinnassa on noin 12 miljoonaa hehtaaria valtion omistamia maa- ja vesialueita. Metsähallitus edistää Suomen hiilineutraaliuden saavuttamista muun muassa mahdollistamalla tuulivoimalla tuotetun uusiutuvan energian tuotannon lisäämisen valtion maa- ja vesialueilla. Metsähallitus ei tule itse rakentamaan tuulivoimapuistoa, vaan myy hankkeen rakentamisoikeudet myöhemmin päätettävälle tuulivoimatoimijalle. Metsähallitus jää alueen maanomistajaksi ja edunvalvojaksi valtionmaiden osalta. Yhtiön viimeisimmän tilinpäätösvuoden mukainen liikevaihto on 485,2 miljoonaa euroa ja liikevoitto 179,8 miljoonaa euroa. Työntekijämäärä on ollut vuoden 2024 lopussa 1015 henkilöä.

Tolpanvaaran laajennuksen hankealue sijaitsee Tolpanvaaran toiminnassa olevan tuulivoima-alueen molemmin puolin, noin 25 km päässä Pudasjärven keskustaajamasta itään. Tolpanvaaran laajennuksen hankealuetta ei ole osoitettu voimaan kuulutetussa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seudullisesti merkittäväksi tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi. Hankealueen pinta-ala on 4856 ha ja sille suunnitellaan 10-25 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on 6-10 MW.

Pudasjärven tuulivoimaohjelman toimintamallin mukaisesti kaikista kaavoitusaloitteista toteutetaan erillinen tuulivoimahankeselvitys. Hankeselvitysraportti on työkalu, jolla kaupunki arvioi vireillä tai suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita sekä niiden yhteisvaikutuksia kaavoitusaloitteen käsittelyvaiheessa. Sopimus hankeselvityksen laatimisesta on tehty hanketoimijan kanssa 5.4.2024. Viimeisin, päivitetty versio hankeselvitysraportista on valmistunut 18.11.2025. Selvityksen on toteuttanut Sweco Finland Oy.

Hankeselvityksessä tarkastellaan hankkeen sijoittumista ja ominaisuuksia suhteessa Pudasjärven kaupungin tuulivoimaohjelman kriteeristön ehtoihin. Selvityksessä tarkastellaan hanketoimijan referenssejä, maankäytön suunnittelutilannetta, hankealueen sijaintia, alueen asutusta ja yhdyskuntarakennetta, luonnonympäristöä, maisemaa ja kulttuuriympäristöä, elinkeinoja, sähkönsiirtoa, maaperän ominaisuuksia, maanomistusta ja sopimustilannetta, sidosryhmien osallistamista ja ennakkolausuntoja sekä yhteenvetona hanketta puoltavia ja rajoittavia tekijöitä.

Hankeselvityksen yhteydessä ennakkolausunnot hankkeesta on saatu Fingridiltä, Pudasjärven luonnonsuojeluyhdistykseltä, Kosamon metsästysseuralta, Korpisen kyläseuralta ja Puhoskylän kyläseuralta.

Tolpanvaaran laajennuksen kaavoitusaloite ja tuulivoimahankeselvitys ennakolausuntoineen on esitetty oheismateriaalina kaupunginhallituksen jäsenille.

Yritysvaikutusten arviointi: Tuulivoimahankkeet lisäävät suunnittelu- ja hankekehitysvaiheessa asiantuntijapalveluiden käyttöä. Rakennusvaiheessa tuulivoimahankkeet lisäävät monipuolisesti eri alojen yrityspalveluiden käyttöä. Toiminnassa olevana tuulivoimahankkeet työllistävät pysyvästi tietyn määrän henkilöitä riippuen hankkeiden koosta.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus kuulee hanke-esittelyn ja toteaa kaavoitusaloitteen sekä tuulivoimahankeselvityksen tietoonsa saatetuksi.

Päätös

Kaupunginhallitus kuuli hanke-esittelyn ja totesi kaavoitusaloitteen sekä tuulivoimahankeselvityksen tietoonsa saatetuksi.

Tomi Timonen, Outi Lehtimäki ja Eero Hyttinen ilmoittivat esteellisyytensä (intressijäävi) ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Hyttisen tilalla osallistui varajäsen Juhani Jurmu.

Asiaa esittelivät projektipäällikkö Kasper Åman ja varaprojektipäällikkö Jenni Lehikoinen Metsähallitus Kiinteistökehityksestä sekä kaupungin ympäristöasiantuntija Tiina Mäcklin ja kaupunkikehitysjohtaja Janne Karhu.

Jakelu

KH 09.12.2025
4656/10.02.02/2025

Valmistelija

Ympäristöasiantuntija, Tiina Mäcklin, 040 195 6869
Kaupunkikehitysjohtaja, Janne Karhu, 040 544 3219

Metsähallitus Kiinteistökehitys on toimittanut Pudasjärven kaupungille päivitetyn kaavoitusaloitteen Tolpanvaaran laajennuksen tuulivoimaosayleiskaavan laatimiseksi 22.3.2024. Tolpanvaaran laajennuksen hanketta on esitelty 25.11.2025 kaupunginhallituksessa. Aikaisemman esittelyn perusteella Metsähallitus on päivittänyt Tolpanvaaran laajennuksen kaavoitusaloitetta uudemman kerran 3.12.2025.

Kaavoitusaloitteessa tehdyt muutokset koskevat hankealueen rajausta ja voimalamäärää. Tolpanvaaran laajennuksen hankealueet poistettiin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan potentiaalisista tuulivoima-alueista valmisteluvaiheen jälkeen. Syinä tähän olivat vaikutukset maisemaan ja petolinnustoon sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Kaavoitusaloitteen muutokset on tehty niin, että Tolpanvaaran laajennuksen hanke on enemmän sekä Pudasjärven tuulivoimaohjelman mukainen, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tunnistetut rajoitteet huomioon ottava.

Uuden kaavoitusaloitteen voimalamäärä on maksimissaan 20 tuulivoimalaa (aikaisemmin 25 voimalaa). Voimalamäärän vähentymisen myötä hankealueen pinta-ala on pienentynyt noin 3600 hehtaariin (aikaisemmin 4856 hehtaaria). Uudet voimalapaikat myös kasvattivat niiden etäisyyden asutuksesta suuremmaksi, kuin mitä Pudasjärven tuulivoimaohjelman mukainen kahden kilometrin vaatimus edellyttää, lähes kaikista ilmansuunnista. Myös etäisyys maisema-alueisiin kasvoi.

Päivitetyn kaavoitusaloitteen myötä Metsähallitus esittää Tolpanvaaran laajennuksen tuulivoimahankkeen osalta seuraavaa:

- Pudasjärven kaupunki hyväksyy kaavoitusaloitteen ja käynnistää oikeusvaikutteisen osayleiskaavan laatimisen alueidenkäyttölain 77a §:n mukaan siten, että tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella
- Pudasjärven kaupunki ja Metsähallitus laativat kaavoitussopimuksen, jossa tarkennetaan kaavatyön sisältöä ja kustannusten jakautumista. Kaavoitussopimuksessa Pudasjärven kaupunki hyväksyy hankekehittäjän esittämän kaavoituskonsultin. Alueelle tehdään lisäksi lakisääteinen ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA).

Päivitetty hankealue on Pudasjärven tuulivoimaselvityksen luokan 1. alueella lähes täysin. Pudasjärven tuulivoimaselvityksen luokan 1. alueet ovat parhaiten tuulivoimalle soveltuvia ja niiden läheisyydessä on vähiten rajoittavia tekijöitä. Koska hanke ja alue tukeutuvat jo olemassa olevaan tuulivoima-alueeseen, joka on osoitettu myös energia- ja ilmastovaihe- ja maankäytön suunnitelmassa, voimalamäärää ei lähtökohtaisesti tarvitse rajoittaa yhdeksään voimalaan. YVA-menettelyssä ja kaavoituksessa tarkastellaan sekä pienempää, että suurempaa hankevaihtoehtoa.

Lähialueella lounaispuolella on samanaikaisesti kaavoituksessa Joutensuon tuulivoima-alue. Joutensuon, Tolpanvaaran ja Tolpanvaaran laajennuksen yhteisvaikutuksia erityisesti asutukseen, maisemaan, petolinnustoon ja poronhoitoon tulee tarkastella kriittisesti. Myös sähkölinjan suunnitteluun ja vaikutusten arviointiin yhteistyössä muiden hanketoimijoiden kanssa tulee panostaa.

Pudasjärven tuulivoimaohjelmaan perustuvan hankearvion ja Pudasjärven kaupungin suorittaman Pudasjärven kaikkia tuulivoimahankkeita koskevan kokonaisarviointin perusteella alue on potentiaalinen tuulivoiman tuotantoalue. Pudasjärven tuulivoimaohjelma kriteereineen ohjaa kaavan laadintaa ja erityisesti huomioitavia seikkoja on nostettu esiin hankeselvityksessä.

Yritysvaikutusten arviointi: Tuulivoimahankkeet lisäävät suunnittelu- ja hankekehitysvaiheessa asiantuntijapalveluiden käyttöä. Rakennusvaiheessa tuulivoimahankkeet lisäävät monipuolisesti eri alojen yrityspalveluiden käyttöä. Toiminnassa olevana tuulivoimahankkeet työllistävät pysyvästi tietyn määrän henkilöitä riippuen hankkeiden koosta.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus

1. Kuulee päivitetyn kaavoitusaloitteen mukaisen hanke-esittelyn ja toteaa päivitetyn kaavoitusaloitteen tietoonsa saatetuksi.

2. Päättää ryhtyä laatimaan Tolpanvaaran laajennuksen osayleiskaavaa. Alustava kaava-alue ilmenee liitteenä olevan päivitetyn kaavoitusaloitteen kartasta. Yleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77a §:n mukaisena suoraan tuulivoimalan rakennuslupaan oikeuttavana oikeusvaikutteisena yleiskaavana. Päivitetty kaavoitusaloite ja hankearvio ovat pöytäkirjan liitteinä.

3. Ennen kaavoituksen aloittamista laaditaan Metsähallituksen kanssa kaavoituksen käynnistämissopimus, jonka kaupunginhallitus valtuuttaa hallintojohtajan hyväksymään viranhaltijapäätöksellä.

Päätös

Jakelu

Metsähallitus
Ympäristöasiantuntija
Kaupunkikehitysjohtaja